

บทที่ 5

สรุปการวิจัยและอภิปรายผล

การจัดตั้งระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ระดับ โรงเรียนของกรมสามัญศึกษามีจุดมุ่งหมายให้โรงเรียนขยายบทบาทการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ให้ครอบคลุมพื้นที่บริการของโรงเรียนแต่ละแห่งในสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียนทั่วประเทศ โดยใช้ทรัพยากรบุคคลคือ ข้าราชการในโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นครู-อาจารย์ เป็นผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพื่อให้ช่วย เสริมสร้างการพัฒนาทั้งงานบริหารและความสัมพันธ์กับประชาชนอย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งให้เกิดความร่วมมือและประสานงานในการถ่ายทอดข่าวสารทางด้านการศึกษา การหมุนเวียนแลกเปลี่ยนและเพิ่มพูนข่าวสารระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม ตลอดจนโรงเรียนระหว่างกลุ่มและหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุด (กรมสามัญศึกษา) การดำเนินงานต่าง ๆ จึงต้องมีความพร้อมด้วยบุคลากร เครื่องมือ ฯลฯ ดังนั้น การศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับ โรงเรียนของกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จึงกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ทราบถึงลักษณะการดำเนินงานระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียน
2. ทราบถึงกิจกรรมการ เผยแพร่ข่าวสารและสื่อที่ใช้ในการ เผยแพร่
3. ปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา
4. ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม เป็น เครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูลจากหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนจำนวน 109 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 97 คน คิดเป็นร้อยละ 89 ของผู้ตอบ จึงนำมาวิเคราะห์หาค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีข้อสรุปผลการวิจัยดังนี้

ผลของการวิจัยเกี่ยวกับสถานภาพปัจจุบัน พบว่า

1. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-39 ปี มีวุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี แต่งงานแล้ว และมีประสบการณ์ในการทำงานประชาสัมพันธ์ 5 ปี ขึ้นไป โดยเคยดำรงตำแหน่งเป็นหัวหน้างานประชาสัมพันธ์มาแล้วเป็นเวลา 3 ปี ขึ้นไป นอกจากนี้ยังพบว่าโรงเรียนที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์สังกัดอยู่ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งมีจำนวนห้องเรียน 38 ห้องขึ้นไป
2. นอกจากการเป็นหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนแล้ว ยังดำรงตำแหน่งเป็นครู-อาจารย์ สอนวิชาภาษาไทย เป็นสัดส่วนมากที่สุด หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่รับราชการมาแล้วเป็นเวลาระหว่าง 7-12 ปี และ 13-18 ปี ในจำนวนนี้เป็นเวลาที่ปฏิบัติราชการในสถานศึกษาปัจจุบันระหว่าง 10-12 ปี และในด้านแหล่งที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาสัมพันธ์นั้น หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ได้รับความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนจากการฝึกอบรมระยะสั้น ๆ เป็นสัดส่วนมากที่สุด

ผลการวิจัยด้านลักษณะการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน พบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายของการประชาสัมพันธ์ โดยกลุ่มผู้บริหารและคณะครู-อาจารย์ร่วมกันกำหนดนโยบายตามแนวทางการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา สำหรับหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายโดยใช้วิธีให้คำปรึกษาหารือโดยตรง เป็นการส่วนตัวกับผู้บริหารมากที่สุด รองลงมาคือ การแสดงความคิดเห็นผ่านที่ประชุมของโรงเรียน
2. ในการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้กำหนดเอง เป็นส่วนใหญ่มากกว่าผ่านการกลั่นกรองจากการเลือกตั้งของคณะครู-อาจารย์เสียก่อน ส่วนการแต่งตั้งผู้ร่วมงานในคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น ผู้บริหารร้อยละ 69.1 มีการแต่งตั้งและร้อยละ 30.9 ไม่มีการแต่งตั้ง สำหรับจำนวนบุคคลที่ผู้บริหารแต่งตั้งส่วนใหญ่มีจำนวนระหว่าง 4-6 คน รองลงไปมีจำนวนระหว่าง 10-12 คน นอกจากนี้หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ยังจำเป็นต้องหาผู้ร่วมงานเพิ่มเติมโดยการประสานเป็นการภายในส่วนใหญ่มาจาก ครู อาจารย์ มีจำนวนระหว่าง 10-12 คน รองลงไปคือ นักเรียน

มีจำนวนระหว่าง 4-6 คน และผู้ปกครองจำนวน 1-3 คน

3. ในด้านการจัดทำแผนปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำแผน ซึ่งจัดทำโดยหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนและคณะทำงานร่วมกันจัดทำ

4. งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้มาจากเงินบำรุงการศึกษา โดยมีการบริหารงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วยวิธีการตั้งงบประมาณประจำปีล่วงหน้า และอีกส่วนหนึ่งมีการตั้งเม็ดเงินงบประมาณเฉพาะกิจ เป็นคราว ๆ เพิ่ม เคิมด้วย

5. เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นอุปกรณ์ได้มาจากหลาย ๆ แหล่งคือ เป็นของหน่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนเอง เช่น พกป้ายนิเทศ เครื่องเขียน เครื่องโทรศัพท์ภายใน ฯลฯ ส่วนอุปกรณ์ที่ต้องขอใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น เครื่องโรเนียว เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องเทปบันทึกภาพ (วีดีโอ เทป) ฯลฯ และเป็นอุปกรณ์ที่ต้องขอยืมจากหน่วยงานภายนอก เช่น แท่นพิมพ์ วิทยุสื่อสาร ฯลฯ ส่วนอุปกรณ์ที่ไม่มีใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่คือ เครื่องโทรสาร (แฟกซ์) วิทยุสื่อสารและแท่นพิมพ์

6. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีการประเมินผลการดำเนินการ โดยใช้วิธีการประชุมทีมงาน เพื่อประเมินผลตนเอง และมีการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โดยใช้วิธี เข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้น

7. สำหรับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในกลุ่มโรงเรียนพบว่า ส่วนใหญ่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีการดำเนินงานร่วมกัน เฉพาะกิจเป็นครั้งคราว

8. ในด้านความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียนพบว่า ผู้บริหาร เป็นผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานมากที่สุด ส่วนบุคคลและหน่วยงานภายนอกโรงเรียนที่ร่วมมือและสนับสนุนมาก-น้อย เรียงตามลำดับได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน หน่วยงานราชการ โรงเรียนอื่น ๆ ผู้นำชุมชน หนังสือพิมพ์ บริษัทห้างร้าน วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ นิตยสาร ตามลำดับ

9. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า ภายในโรงเรียนมีสำนักงานที่ทำการประชาสัมพันธ์มีลักษณะ เป็น เอกเทศ

10 ข่าวสารที่ได้รับจากหน่วยงานหรือแหล่งข่าวต่าง ๆ นั้น หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้นำไปเผยแพร่เป็นปริมาณมากน้อยเรียงตามลำดับคือ คำสั่งผู้บริหารโรงเรียน ครู-อาจารย์ในโรงเรียน กรมสามัญศึกษา นักเรียน กลุ่มโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ (ยกเว้นกรมสามัญศึกษา) ทบวงมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สมาคมครูและผู้ปกครอง หนังสือ/ตำราต่าง ๆ กระทรวงสาธารณสุขหนังสือพิมพ์ หน่วยงานหรือองค์การเยาวชน วิทยุ วารสาร/นิตยสาร โทรทัศน์ กรุงเทพมหานคร ผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

11. ประเภทของข่าวสารที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนนำไปใช้ในการเผยแพร่ เป็นปริมาณมากน้อยเรียงตามลำดับคือ ผลงาน/กิจกรรมดีเด่นของโรงเรียน แนวทางการเรียนคํอ กิจกรรมพิเศษ สุขภาพอนามัย ศิลปวัฒนธรรม วิชาการต่าง ๆ วิชาอาชีพต่าง ๆ นโยบายและ เป้าหมายในการจัดการศึกษา ความเคลื่อนไหวของบุคลากรและกีฬา การศาสนา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชนในพื้นที่บริการของโรงเรียนและการบันเทิงเช่น การเล่านิทาน จัดเพลง คนตรี การแสดง ทายปัญหา ความรู้ เป็นต้น ไขข้อข้องใจ

12. กลุ่มเป้าหมายของการดำเนินการประชาสัมพันธ์นั้น หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนตอบว่าส่วนใหญ่คือ ครู-อาจารย์ในโรงเรียน รองลงไปตามลำดับได้แก่ นักเรียน ภายในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนภายในกลุ่มเดียวกัน โรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมการเผยแพร่และสื่อที่ใช้ มีดังนี้

1. กิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสาร เป็นประจำที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ส่วนใหญ่ทำเป็นประจำทุกวันคือ การประกาศกระจายเสียง กิจกรรมที่ทำทุกสัปดาห์คือ การคิด ประกาศโฆษณากิจกรรมต่าง ๆ กิจกรรมที่ทำทุกเดือนคือการจัดทำเอกสารข่าวเผยแพร่ และ กิจกรรมที่ทำทุกภาคเรียนคือ การจัดทำหนังสือพิมพ์หรือวารสารของโรงเรียน สำหรับกิจกรรม ประจำที่ทำน้อยมากคือ การแพร่ภาพในโทรทัศน์วงจรปิด

ส่วนกิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสาร ซึ่งเป็นงานพิเศษที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ทำเดือนละครั้งคือ การเผยแพร่ผลงานดีเด่น กิจกรรมที่ทำภาคเรียนละครั้ง คือ ประชุมผู้ปกครองนักเรียนกิจกรรมที่ทำปีละครั้งคือ บัณฑิตนิเทศนักเรียน กิจกรรมที่ทำใน

ระยะเวลาที่ไม่แน่นอนคือการบริการชุมชน สำหรับกิจกรรมพิเศษซึ่งไม่เคยทำเลยมากที่สุดคือการจัดทำรายงานประจำปี

2. สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารพบว่า สื่อที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนใช้ในการเผยแพร่ข่าวสารเรียงตามลำดับคือ ป้ายประกาศ บุคคล เช่น ผู้บริหาร โรงเรียน ครู-อาจารย์ นักเรียนผู้ปกครอง ฯลฯ การกระจายเสียงตามสาย เอกสารเผยแพร่ เช่น ไปสเตอร์ ใบปลิว แผ่นพับ จดหมายข่าว การประชุม วิทยุกระจายเสียง โทรทัศน์ สไลด์ โทรทัศน์วงจรปิด นิตยสาร

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน พบว่า ปัญหาของการดำเนินงานระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษามีตามลำดับดังนี้ ทำให้บุคลากรมีภาระเพิ่มขึ้น วัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานยังมีไม่เพียงพอ บุคลากรที่ทำงานไม่ได้รับการตอบแทนเพื่อให้มีกำลังใจเท่าที่ควร วัสดุครุภัณฑ์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เก่าและล้าสมัย งบประมาณทางการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอข่าวสารที่ได้รับจากกรมสามัญศึกษาล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ มีอำนาจตัดสินใจไม่คล่องตัวและข่าวสารที่ต้องการยังมีไม่เพียงพอ บุคลากรโรงเรียนขาดการเอาใจใส่ในด้านการประชาสัมพันธ์ นโยบายและเป้าหมายในด้านการประชาสัมพันธ์ไม่ชัดเจน บุคลากรในโรงเรียนไม่ให้ความช่วยเหลือ เกิดข้อขัดแย้งและเข้าใจผิดในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์

ผลการวิจัยความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา มีดังนี้

1. ความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในการช่วยพัฒนาพบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่า ระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ทำให้โรงเรียนมีความตื่นตัวทางด้านการประชาสัมพันธ์ มีการช่วยเหลือระหว่างโรงเรียนคล่องตัวรวดเร็วดีขึ้น

ส่วนในด้านการช่วยพัฒนาการศึกษาของชาติบ้านเมืองนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่า จะช่วยพัฒนาให้ประชาชนมีความรู้ เล็งเห็นประโยชน์ของการจัดการศึกษาว่าสามารถทำให้คนมีคุณภาพและสามารถนำวิชาความรู้นั้นไปประกอบอาชีพได้

2. เปรียบเทียบกับก่อนมีการจัดตั้ง เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียน ของกรมสามัญศึกษาพบว่า การจัดตั้ง เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ช่วยทำให้โรงเรียนมีการตื่นตัวมาก ในการปรับปรุงงานด้านกิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสาร เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร เพิ่มขึ้นอย่างมาก และมีผลงานจากการดำเนินงาน เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ รองลงไปคือดีขึ้นมาก

3. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ระดับโรงเรียน ของกรมสามัญศึกษาพบว่า มีงบประมาณไม่เพียงพอ ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำงาน ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขให้มีใช้อย่างเพียงพอ ควรจะมีการจัดอบรมสัมมนา เพื่อเพิ่มพูนวิชาความรู้ ด้านการประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน สำหรับด้านข่าวสารและความร่วมมือกัน ให้ทุกแขนงวิชาและทุกฝ่ายทุกคนในโรงเรียนมีการร่วมมือและมีการส่งข่าวสาร ถึงกันให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนด้านแผนและนโยบายนั้น ส่วนใหญ่ เสนอว่ากรมสามัญศึกษาควรจัดให้โรงเรียนปฏิบัติ เป็นแนวเดียวกันทั้งหมด

อภิปรายผล

1. ด้านบุคลากร เมื่อพิจารณาถึงคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่ นั้น มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและได้ปฏิบัติราชการโดย เป็นครู-อาจารย์ ในสถานศึกษามาไม่ต่ำกว่า 10 ปี นับว่าเป็นทรัพยากรบุคคลที่สามารถจะรับผิดชอบต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามนโยบายของกรมสามัญศึกษาได้ดีพอสมควร และการวิจัยยังพบว่า บุคลากร เหล่านี้มีความตื่นตัวกระตือรือร้นโดยมีการแสวงหาความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์เพิ่มเติม ได้เสนอขอให้มีการจัดอบรมความรู้ทางด้านนี้เพิ่มเติมอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นจะต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้งานบริหารโรงเรียนบรรลุเป้าหมายในทุกด้าน โดยเฉพาะงานในระดับนโยบาย งานสร้างความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือร่วมใจจากครู-อาจารย์ภายในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีอุปการคุณต่อโรงเรียน รวมถึงบุคคลและหน่วยงานสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จากภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นปริมาณงานที่มากพอสมควร จากงานวิจัยนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่จึงตอบว่า การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนทำให้มีภาระมากขึ้น ทั้งนี้เป็น เพราะส่วนใหญ่เป็นครู-อาจารย์ในสายปฏิบัติการสอนต้องปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวง

ศึกษาธิการที่กำหนดว่าครูสายปฏิบัติการสอนระดับมัธยมศึกษาจะต้องมีอัตราการสอนสัปดาห์ละ 18-20 ชั่วโมง ระดับมัธยมศึกษาปลายจะต้องมีอัตราการสอนสัปดาห์ละ 15-18 ชั่วโมง และประเด็นที่น่าสนใจคือผู้ตอบแบบสอบถามเรียกร้องให้มีการรับผู้มีคุณวุฒิจบการศึกษาทางด้านการประชาสัมพันธ์โดยตรงมาปฏิบัติงานก็ยอมแสดงให้เห็นว่าภาระที่มากขึ้นในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์เริ่มมีปัญหาเป็นเงาตามตัว ซึ่งวิธีที่จะคลี่คลายปัญหานี้ก็คือประเด็นที่มีผู้ตอบแบบสอบถามจากงานวิจัยนี้ได้เสนอให้ครู-อาจารย์ผู้ทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นครูสายสนับสนุนการสอนโดยตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ครู-อาจารย์สายนี้สอนและเตรียมการสอนไม่เกินสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ถ้าหากมีการปรับปรุงสายงานของครู-อาจารย์ประชาสัมพันธ์ไปตามข้อเสนอนี้น่าจะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ดียิ่งขึ้น เพราะสามารถลดภาระการสอนได้บ้าง จะช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีเวลาปฏิบัติงานมากขึ้น

2. ด้านนโยบายและแผนงานนั้น ตามหลักราชการและการจัดระบบเครือข่าย การประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบายและขอบข่ายการปฏิบัติงานไว้ชัดเจนอยู่แล้ว จากผลของการวิจัยปรากฏว่ามีการจัดทางดำเนินนโยบายและแผนงานประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับที่ดีพอสมควร โดยผู้บริหารโรงเรียน ตลอดจนครู-อาจารย์และหัวหน้างานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานที่มีแบบแผนชัดเจน เป็นส่วนใหญ่

สำหรับประเด็นความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เสนอให้มีการจัดวางนโยบายและแผนงานใน 3 ระดับคือ ระดับกรม ระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้มีการจัดวางแนวดำเนินงานอย่างเหมาะสมตามสภาพการณ์ และการปฏิบัติในแต่ละท้องที่ย่อมจะสะท้อนภาพของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ว่ามีแนวโน้มของการปฏิบัติงานตามนโยบายของกรมสามัญศึกษาเป็นสำคัญ และเป็นความต้องการที่สอดคล้องกัน

3. ด้านงบประมาณพบว่ามีการจัดสรรที่แตกต่างกันไปในแต่ละโรงเรียน เช่น ใช้วิธีเบิกเป็นคราว ๆ บ้าง หรือจัดสรรงบประมาณประจำปีไปเลยบ้าง เป็นต้น แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการตรงกันในเรื่องที่ต้องการให้มีการจัดสรรงบประมาณการใช้ไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนน่าจะสนองตอบได้ เพราะสามารถจัดสรร

จากเงินบำรุงการศึกษาที่ค่อนข้างแน่นอน โดยอาจกำหนด เป็นอัตราส่วนร้อยละของเงินบำรุง การศึกษาในแต่ละปีว่างานประชาสัมพันธ์ควรจะได้รับร้อยละเท่าใดตามความจำเป็นและความ ต้องการที่จะใช้มากน้อย เพียงใดและประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอให้มีการ เบิกใช้จ่ายใน งานเฉพาะกิจที่จำเป็นจริง ๆ นั้น ก็มีความจำเป็นเช่นเดียวกัน เพราะการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์ย่อมจะต้องมีความพร้อมสำหรับการแก้ไข เหตุการณ์เฉพาะหน้าให้ทันทั่วทั้งด้วย

ด้านวัสดุครุภัณฑ์ที่เป็น เครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานของงานประชาสัมพันธ์ที่ยัง ขาดแคลน เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องรับวิทยุ เครื่องบันทึกเสียง เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องโรเนียว เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรศัพท์ และ เครื่องเทปบันทึกภาพ (วีดีโอ) เป็นต้น ทำให้มีอุปหยา การปฏิบัติงานไม่คล่องตัวและขาดแคลนไม่มีใช้ เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานมาก เพราะขาดแคลน เครื่องมือพื้นฐานในการปฏิบัติงาน จึง เป็นมีอุปหยาสำคัญประการหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการทำงาน โดยตรงสมควรจะต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุงต่อไป

4. ด้านการดำเนินงาน เกี่ยวกับกิจกรรมและสื่อที่ใช้รวมทั้งข่าวสารที่จัดหามา และนำไปเผยแพร่ นั้น พบว่ากิจกรรมส่วนใหญ่ยังมุ่ง ไปสู่กลุ่ม เป้าหมายภายในโรงเรียน เช่น ใช้ การกระจายเสียง การตีประกาศต่าง ๆ ที่บอร์ดและการจัดทำวารสารภายใน เป็นต้น ส่วนการจัดกิจกรรมทางด้านสื่อมวลชน ผู้นำชุมชนและบุคคลภายนอกยังมีการดำเนินงานน้อย หากมีการเพิ่มกิจกรรมที่ยังมีน้อยอยู่นี้ให้มากขึ้น ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น โดยสื่อที่ใช้เป็น เครื่องมือทางการประชาสัมพันธ์ เช่น สื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล อย่างเช่น ผู้นำชุมชนจะช่วยการดำเนินงานได้มาก สำหรับข่าวสารที่จัดหามานั้น หากมีการ แลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มเดียวกันและร่วมมือกันจัดหาข่าวสารที่จำเป็น อื่น ๆ เข้ามาเสริม นอกจากจะช่วยลดภาระในการจัดหาข่าวสารแล้ว ยังจะช่วยให้สามารถ เผยแพร่ข่าวสารและจัดช่องทาง การเผยแพร่ข่าวสารได้ดีและมีประโยชน์ต่อกลุ่ม เป้าหมายมาก ยิ่งขึ้น

5. อุปสรรคปัญหาของการดำเนินงานด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านขวัญกำลังใจ ของผู้ปฏิบัติงานที่ไม่ได้รับการตอบแทนเท่าที่ควร การได้รับข่าวสารล่าช้าและไม่เพียงพอ ขาดการเอาใจใส่และไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายในโรงเรียน รวมทั้ง เป้าหมายและ นโยบายการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่ชัดเจนนับว่าเป็นผลกระทบโดยตรงที่จะบั่นทอน ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนซึ่งควรได้รับการแก้ไข

6. หัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ได้แสดงความคิดเห็นว่า ระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา ช่วยพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนและการศึกษาของชาติได้มาก ตลอดจนทำให้โรงเรียนมีความตื่นตัวในเรื่องนี้ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ระดับโรงเรียน เช่น เสนอให้เพิ่มงบประมาณ เพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และให้มีการร่วมมือส่งข่าวสารถึงกันให้รวดเร็ว เป็นต้น นั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนเห็นความสำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์มากขึ้น และเมื่อมีการดำเนินงานเกิดขึ้นได้พบอุปสรรคปัญหาที่จะต้องทำการแก้ไขตรงจุดมากขึ้น เพราะปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในปัจจุบันทั่วไปทั้งสิ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบเครือข่ายประชาสัมพันธ์ระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา (ศึกษาเฉพาะในกรุงเทพมหานคร) มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครือข่ายงานประชาสัมพันธ์ระดับโรงเรียน คือไปนี้

ในเชิงปฏิบัติการ มีดังนี้

1. นำจะมีการจัดสรรงบประมาณที่แน่นอนให้แก่หน่วยงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน อาจกำหนดงบประมาณต่อภาคการเรียนหรือมีการศึกษาเพื่อความคล่องตัวในการทำงาน พร้อมทั้งควรมีงบสำรองไว้เผื่อกรณีที่มีความจำเป็นรีบด่วน เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์เฉพาะกิจ

สำหรับสื่อวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือที่จำเป็นต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์จริง ๆ เช่น บอร์ดนิทรรศการ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องเขียน เครื่องโรเนียว เครื่องเทปบันทึกภาพ (วีดีโอเทป) กล้องถ่ายรูป ฯลฯ ควรที่จะจัดสรรไว้ในงานรับผิดชอบของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่จะสามารถนำมาใช้เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ได้ตลอดเวลา

2. ควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านประชาสัมพันธ์ให้ทั้งกับกลุ่มผู้ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์ให้ดีขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ได้คล่องตัวมากขึ้นหรือดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพตามแผนงานหรือโครงการที่วางไว้

3. ปัญหาในด้านบุคลากร ทั้งที่เป็นภาระหน้าที่ของบุคลากรและจำนวนคนที่เข้ามา ร่วมดำเนินงานนั้นควรมีการพิจารณาพบทวนให้ครู-อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่เป็นประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียนลดภาระหน้าที่ทางการสอนให้น้อยลง และควรมีจำนวนผู้ร่วมงานในระดับที่เพียงพอ ที่จะ เอื้ออำนวยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการประชาสัมพันธ์ได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น การที่ผู้ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงมีจำนวนถึงร้อยละ 62.9 ส่วนเพศชายร้อยละ 37.1 และอยู่ในช่วงอายุ 30-39 ปี ร้อยละ 63.9 นั้น ควรนำไปใช้เป็นประโยชน์สำหรับการวางแผนพัฒนามูลากรด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่อไป

4. ควรมีการจัดตั้งศูนย์รวมข่าวประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่มโรงเรียนให้มีการติดต่อ แลกเปลี่ยนข่าวสารประชาสัมพันธ์ และอื่น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานระดมเครือข่ายประชา สัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา เป็นไปในทิศทางและเข้าสู่วัตถุประสงค์เดียวกันได้อย่าง เค่นชัดขึ้น

ในเชิงวิชาการ มีดังนี้

1. สถาบันการศึกษาทางด้านครุศาสตร์ นิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ ควร บรรจุมหากรรมการประชาสัมพันธ์โรงเรียนและสถาบันทางการศึกษาที่เรียกชื่ออย่างอื่นไว้ในหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ประเทศไทยมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ทางด้านนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาส่งเสริมการดำเนินงานของสถาบันสำคัญของชาติอย่างหนึ่ง คือ สถานศึกษาโดยตรงที่จะมีโอกาสได้ใช้ทรัพยากรบุคคลทางด้านนี้แล้วยังจะเป็นประโยชน์ แก่การศึกษาทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการต่อไป

2. สำหรับการวิจัยที่นำศึกษาเพิ่มเติม ได้แก่ อิทธิพลข้อมูลข่าวสารทางการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางการศึกษา และการให้ความร่วมมือของประชาชนกับโรงเรียน ซึ่งอาจใช้วิธีการศึกษาในระดับกว้างทั่วประเทศ หรือเป็นกรณีศึกษาเฉพาะในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งก็ได้ และที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ การวิจัยในระยะยาวที่จะทำให้เกิดผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในระยะยาวได้